

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselőjének neve, címe.)** által képviselt felperes neve (**felperes címe.)** felperesnek, a **alperes jogi képviselőjének neve, címe)** által képviselt **alperes neve, címe.)** alperes ellen biztosítási szolgáltatás megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. november 8. napján kelt 5.P.24.247/2014/39. számú ítélete ellen alperes és felperes által 41., 42. és 43. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 300.000 (háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a módosított keresetében 127.923.000 forint és 2013. szeptember 25. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, biztosítási szolgáltatásként a 2013. szeptember 25. napján bekövetkezett tűzkáreseményre.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta, vitatta a kereset jogalapját és összecszerűségét. Megtévésztes címén a szerződés érvénytelensége iránti kifogást terjesztett elő, az eredeti állapot helyreállítását kérte, vállalta a biztosítási díj visszafizetését. Másodlagosan a Ptk. 540. § szerinti mentesülésére hivatkozott, a felperes közlési kötelezettségének megsértésére, továbbá arra, hogy a biztosítási feltételek értelmében üres épület biztosítása kizárt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg a felperes részére 107.000.000 forintot és ennek 2014. április 1. napjától számított törvényes kamatait, valamint 1.500.000 forint lerótt kereseti illetéket, 320.000 forint előlegezett szakértői költséget és 770.000 forint + ÁFA perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása értelmében a felek között a Ptk. 536. § (1) bekezdése és 548. § szerinti ún. vállalkozói all risk típusú vagyontbiztosítási szerződés jött létre. A biztosított ingatlanban 2013. szeptember 25. napján tűz ütött ki. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdésében biztosított jogukkal éltek a felek, amikor a felépítmények vonatkozásában a biztosítási kártérítési limitösszeget 107.000.000 forintban határozták meg. A Ptk. 549. § (2) bekezdése szerint nem volt akadálya, hogy a biztosított vagyontárgy káridőponti forgalmi értékén túllépve a helyreállítás, illetőleg új állapotban való beszerzésének értéke erejéig szerződjenek. Ennél fogva túlbiztosítás miatt nem lehet semmis a biztosítási szerződés. Az alperes a leégett felépítmények kárkori időre vetített újjáépítési költségét köteles megtéríteni azzal, hogy a szerződésben rögzített 107.000.000 forint kártérítési limitösszeget túlmenő marasztalásnak nem volt helye. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el, hogy az ingatlan üresen hagyott volt. Az üres kifejezést egyébként jogi szempontból értelmezhetetlennek tartotta. Kiemelte, hogy a felépítmények nem voltak üresek, a tanúvallomások szerint abban széna, faanyag és egyéb ingóságok voltak, és az

ingatlan sem volt üresen álló, elhagyatott, mivel a gondnok és a közvetlen szomszéd is felügyelettel volt. Tényként rögzítette, miszerint műszakszerű működés az ajánlattétellel utáni egy hónapot követően nem valósult meg, azonban ennek kapcsolatát a tüzesettel nem látta fennállónak, figyelemmel arra, hogy a tűz a kora hajnali órákban tört ki. A felperes által vállalt, de meg nem valósult ténybejelentésnek a biztosítási eseménnyel összefüggését nem állapította meg. Kiemelte, hogy az Általános Szerződési Feltételek nem határozzák meg, mit kell érteni az üresen hagyott épület megfogalmazáson. Az alperes megtámadási kifogását sem találta alaposnak, mert a felperes nem tévesztette meg. Az alperes képviselői az ajánlattételt követően jártak a helyszínen, szemrevételezték az ingatlant, fényképeket készítettek, és ezt követően fogadták el a biztosítási ajánlatot, amellyel kapcsolatban lehetőségük lett volna annak visszautasítására. Utalt arra is, hogy a biztosítási ajánlaton három biztosítási eseménykör került megjelölésre, mindháromra egyszerre kellett nyilatkozni. A lakottság csak a betöréses lopás, rablás, biztosítási eseményre hatott ki, ahogyan ez a különös szerződési feltételeknél megjelölt táblázatból is kiolvasható. A lakottság hiánya a tűz kár biztosítási esemény bekövetkezésében nem játszott szerepet, így az alperes szolgáltatási kötelezettségét az általa kiállított biztosítási kötvény szerint fennállónak állapította meg. A késedelmi kamatot a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján, a nyomozás felfüggesztéséről szóló határozat keltétől ítélte meg.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Hangsúlyozta, hogy sem a felperes, sem a szakértő nem vitatta, hogy a károsult ingatlanrész teljes mértékben elavult műszaki állapotban volt, továbbá, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. A megtámadási kifogásával kapcsolatban az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartotta, és a Ptk. 210. §, valamint az 540. § együttes alkalmazhatóságára is utalt. Kiemelte: a felperes a végrehajtási eljárás során korábbi adósától szerezte meg az ingatlan tulajdonjogát, ezért annak állagáról teljes körű információval bírt, és arról is tudomása volt, hogy nem állandóan lakott, és a jövőben sem lesz az. Utalt a biztosítási ajánlaton tett közlésre. A közművek hiánya is kizárta az ingatlan állandó lakottságát. Az Általános Szerződési Feltételek szerint az üresen hagyott épületek biztosítása kizárt, a káresemény időpontjában az állandó lakottság nem valósult meg. A lakatlanság, használaton kívüliség elhallgatásával a felperes a közlési és változás bejelentési kötelezettségét lényegesen megsértette. Ugyanezen indokok alapján az érvénytelenség megállapítását is kérte azzal, hogy a felperes által befizetett biztosítási díjat visszafizeti, továbbá fenntartotta a Ptk. 540. § (3) bekezdése szerinti mentesülésére hivatkozását. A lakottságnak a káresemény megelőzésében, a bekövetkező kár mértékének csökkentésében játszott szerepét hangsúlyozta. Megítélése szerint az állandó lakottság, felügyelet alatt állás nem azt jelenti, hogy az ingatlannak szomszédja van, és ez nem is egyenértékű a lakottsággal. Ide tartozónak tartotta a közművek teljes hiányát is. Az üresen hagyottságot akként értelmezte, hogy az ingatlanban üzemszerű tevékenység folytatása hiányában az állandó munka, ott tartózkodás nem valósul meg, melyből eredően nem volt alap vállalkozói vagyoni- és felelősségi biztosítás megkötésére sem. Hivatkozott a Kúria egy felülvizsgálati döntésére.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy az alperes Általános Szerződési Feltételei a gazdasági tevékenység végzésének egyértelmű definícióját nem határozták meg, míg az állandó lakottságnak a betörés, lopás elleni kiegészítő biztosítási kockázat tekintetében van jelentősége, amely lakottsági szempont nem áll ok-okozati összefüggésben a tűzkár biztosítási esemény bekövetkezésével. Továbbra is állította, hogy a biztosított ingatlan nem volt üres, a Ptk. 207.§ (1), (2) bekezdés alapján sem lehetett üresen álló épületnek nyilvánítani. Kiemelte, hogy az alperes képviselői a biztosítási ajánlat beérkezését követően jártak az ingatlanban.

A fellebbezés nem alapos.

Fellebbezéssel nem volt támadott a marasztalást meghaladó keresetet elutasító ítéleti rendelkezés, ezért azt a Pp. 228. § (4) bekezdés értelmében a Fővárosi Ítéltábla nem érintette, és kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül az elsőfokú ítélet megalapozottságát.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásában releváns tényállást felderítette, e tényekből alapvetően megalapozott jogkövetkeztetések levonásával, helytálló döntést hozott. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra mutat rá, és az alábbiakkal pontosítja az elsőfokú ítélet jogi indokolását.

Az általános biztosítási feltételek szerint (7.2. j. pont) nem biztosított vagyontárgyak az üresen álló épületek, telephelyek. A 11.1. pont értelmében a biztosító térítési kötelezettsége nem terjed ki arra a kárra, amely nem biztosított vagy biztosításból kizárt vagyontárgyakban keletkezik.

Az alperes a lakottságnak, lakatlanságnak a betöréses lopás biztosítási eseménynél adott jelentőséget, mint amelyre a biztosítási feltételek felhívásával a felperes helytállóan hivatkozott.

Az alperes a biztosítási feltételeiben nem határozta meg, hogy mit tekint üresen álló épületnek, illetőleg az üres épület alatt mit kell érteni.

Az alperes volt az, aki meghatározta a biztosítási feltételeket, így nem volt elzárva attól, hogy meghatározza egyúttal azt is, hogy mit tekint „üres”, „üresen álló” épületnek. Miután az alperes nem határozta meg az üresen álló épület tartalmát, így a Ptk. 207. § (2) bekezdés alkalmazhatóságának hiányában az (1) bekezdés szerint kellett megítélni e fogalmat. A felperes nem minősül fogyasztónak, és amiatt teljesen laikusnak sem volt tekinthető a jelen esetben, hogy alkusz segítségével tette meg a biztosítási ajánlatot. Ugyanakkor e szakértő közreműködő igénybevétele mellett sem tulajdoníthatta az alperes által állított értelmet az üresen álló ingatlan fogalmának. E körben nyomatékkel kell értékelni, hogy az alperes biztosítási szabályzata a lakottságnak, illetve lakatlanságnak csupán a betöréses lopás biztosítási eseménynél tulajdonított jelentőséget, ezért a szabályzatból nem következik, hogy valamennyi biztosítási kockázati nem esetében az üresen álló épület fogalmánál a lakottságnak, lakatlanságnak jelentősége lenne, különös tekintettel arra is, hogy a biztosított vagyontárgy nem lakó-, hanem ipari/mezőgazdasági ingatlan volt. Az üresen álló épület fogalma a Ptk. 207. § (1) bekezdésére figyelemmel irányadó köznapni értelmezés alapján nem tekinthető azonosnak a felügyeletnélküliséggel. Az alperes az ingatlan őrzési kötelezettségét, tehát, hogy felügyelet alatt álljon a nap adott időszakában, vagy a nap 24 órájában az ingatlan, az alperes nem írta elő. A lefolytatott bizonyítás eredményeként tényként volt megállapítható, hogy a tűz káresemény bekövetkezésének időpontjában a biztosított épületekben voltak ingóságok.

Az üresség fogalma nem azonos és nem szinonim az állandó felügyelet hiányának fogalmával. Külön, a biztosítási feltételekben adott fogalom meghatározás hiányában, a nem biztosított vagyontárgyaknak a biztosítási Általános Szerződési Feltételek 7.2. pontjában írt felsorolására, tehát az egyéb kizáró okokra is figyelemmel sem volt ilyen következtetés levonható.

Önmagában annak, hogy két-három naponta a gondok, illetőleg szomszéd megnézte az ingatlant, nem volt relevanciája az üresség megítélésében. Az viszont nem volt vitás, hogy az ingatlanon a felperes szalmát tárolt, még ha ennek mennyiségét eltérően is ítélték meg a felek.

Mindebből, különösen ez utóbbi körülményből következően az épületek üresen állónak nem voltak tekinthetők, amely miatt a biztosítási kockázat kizáró oka nem volt megállapítható.

Az alperes érvénytelenségi kifogást terjesztett elő, megtévesztésre alapítottnak. A megtévesztésnek mint szerződési akarat-hibának a szerződés megkötésekor kell fennállnia. Ennek bizonyítása az

alperest terhelte. A rendelkezésre álló adatok alapján az alperes a biztosítási ajánlat beérkezését követően az ingatlant megtekintette, birtokába került a felperes arra vonatkozó nyilatkozata, hogy az akkor még hasznosítatlan ingatlanon egy hónap múltán kezdődik meg a műszak szerű gazdasági tevékenység. Ezt követően, mindennek ismeretében fogadta el az alperes a biztosítási ajánlatot. Ebből következően az alperes tisztában volt a biztosítási ajánlat megismerését követően, még a biztosítási szerződés létrejöttét megelőzően, hogy az ingatlanban gazdasági tevékenység nem folyik, továbbá, hogy - saját fogalomrendszerében - az épületek üresen állnak. Az alperes e tények tudatában, ezekre tekintettel vállalta el a biztosítási kockázatot. Mindezek alapján a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló lényeges körülmények nem tértek el az általa ismertektől, ezért az alperes tévedése és a szerződés e miatti érvénytelensége nem volt megállapítható.

A szerződéskötést követően bekövetkezett változások tekintetében a Ptk. 540. § (2) bekezdés értelmében a felperesnek bejelentési kötelezettsége állt fenn. E bejelentési kötelezettséget - a törvényi rendelkezéssel egyezően - az alperes Általános Szerződési Feltételei is rögzítették. A rendelkezésre álló adatok alapján tényként volt megállapítható, hogy a felperes a biztosítási ajánlatot közvetlenül követő alperesi helyszíni szemle után az ingatlanban folyó tevékenység, és ott elhelyezett ingóságok tekintetében bejelentést nem tett. A változásbejelentési kötelezettség megsértése esetében azonban az alperes biztosítási szolgáltatási kötelezettsége csak akkor nem áll be a Ptk. 540. § (3) bekezdése értelmében, ha a be nem jelentett körülmény közrehatott a biztosítási esemény bekövetkezésében. Ebből következően, ha a biztosított a változásbejelentési kötelezettségét bizonyítottan elmulasztotta ugyan, azonban az nincs közvetlen oksági kapcsolatban a bekövetkezett biztosítási eseménnyel, az alperes biztosítási szolgáltatási kötelezettsége beáll.

Az alperes a biztosítási feltételekben nem írta elő a gazdasági tevékenységet, annak üzemszerű folyamatos működését, illetve azt, hogy a telephely őrzését a biztosított a nap 24 órájában köteles biztosítani. A biztosítási feltételek folyamatos, üzemszerű működést és portaszolgálatot ugyancsak nem írtak elő a felperes számára. A peradatokból megállapíthatóan a tűzkár biztosítási esemény az éjszakai órákban következett be. Éjszaka, ha csak nem 24 órás munkarend, vagy 24 órás őrzési kötelezettség áll fenn, az ingatlanban nem kellett, hogy tartózkodjanak. Az alperesnek a tűz észlelésével kapcsolatos előadásának ezért relevanciája nem lehetett. Az ingatlan üzemszerű gazdasági tevékenység mellett is felügyelet nélkül lett volna az éjszakai órákban. Az iratok szerint a tűz oka nem volt megállapítható. Minderre tekintettel egyéb peradat hiányában további külön bizonyítás nélkül is aggálytalanul megállapítható volt, hogy az éjszakai órákban bekövetkezett tűzkár nincs közvetlen okozati összefüggésben annak a bejelentésnek a nem vitás elmaradásával, miszerint nem kezdődött meg az üzemszerű tevékenység az ingatlanon. A változásbejelentési kötelezettség elmulasztása és a biztosítási esemény bekövetkezése közötti okozati összefüggés hiányában az alperes nem mentesülhetett a biztosítási szolgáltatás alól.

Az elsőfokú bíróság azt helytállóan fejtette ki, hogy nem kizárt vagyonbiztosításnál a kárkori értéket meghaladó, újra előállítási értékre kötött biztosítás.

A fentiek kiemelése mellett az elsőfokú bíróság megalapozottan kötelezte az alperest - a mértékében nem vitatott - biztosítási szolgáltatás megfizetésére.

A Fővárosi Ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint határozott a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült perköltség viseléséről. Az alperest ügyvéd

képviselte a másodfokú eljárásban, amely képviselettel felmerült ügyvédi munkadíjat alapvetően a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével határozta meg a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés szerint a felperesi képviselő áfa fizetési kötelezettség hiányára tett nyilatkozata alapján nettó összegben.

Budapest, 2017. április 4.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.. Molnár Ágnes sk.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: